

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețul Abonamentului:
 Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.
 „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an. 2 „ 50 „
 „ România și străinătate pe an . 14 franci
 „ „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an 7 „

Prețul inserțiilor:
 Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
 la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu-
 vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Correspondințele se adresează redacțiunii
 „FOAIA DIECESANĂ“;
 eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
 Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 1439 E.

Publicațiune officioasă

Subsemnatul Consistoriu diecesan dă în arendă pe calea ofertelor în scris pe 3 ani economici 1894/5, 1895/6 și 1896/7 următoarele sesiuni parohiale:

I. În *protopresbiteratul Buziașului*:

1. În comuna *Hițiaș* sesiunea parohială redusă constătătoare din 32 de jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 300 fl. pe un an.

2. În comuna *Cerna* sesiunea parohială redusă constătătoare din 32 de jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 320 fl. pe un an.

3. În comuna *Căpet* $\frac{1}{2}$ de sesiune parohială redusă.

Prețul de eschiamare 80 fl. pe un an.

II. În *protopresbiteratul Ciacovei*:

4. În comuna *Macedonia* sesiunea parohială redusă constătătoare din 32 de jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 350 fl. pe un an.

III. În *protopresbiteratul Făgetului*:

5. În comuna *Ciciova* sesiunea parohială redusă constătătoare din 32 de jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 100 fl. pe un an.

IV. În *protopresbiteratul Panciovei*:

6. În comuna *Alibunariu* 22 de jugere de pământ din sesiunea parohială a III-a.

Prețul de eschiamare 295 fl. pe un an.

V. În *protopresbiteratul Oraviței*:

7. În comuna *Broșteni* sesiunea parohială redusă constătătoare din 32 de jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 250 fl. pe un an.

VI. În *protopresbiteratul Vêrșetului*:

8. În comuna *Ferendia* sesiunea parohială redusă constătătoare din 32 de jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 295 fl. pe un an.

Cei ce doresc a lua vre-una sau mai multe din aceste sesiuni parohiale în arendă sunt poftiți ca până 18/30 Iunie 1894 să-și trimită ofertele lor în scris la subsemnatul Consistoriu diecesan, înzestrate cu vadiu de 10% din prețul de eschiamare.

Condițiunile de esarendare sunt:

1. Atât Consistoriul diecesan ca proprietariu, cât și arendatoarele abziec de dreptul de a preinde ori-ce despăgubire, dacă prin o măsurare ulterioară s'ar constata, că complexul pământului dat și luat în arendă e mai mare, respective mai mic decât ce se arată în contractul de esarendare.

2. Arendatoarele se deobligă, că acolo unde au fost sēmănături cu spic, d. e. grâu, ovės, orz, în anul următoriu să samene plante de săpat d. e. cucuruz, ca; astfel pământul să nu se stoarcă, ear la cas, când ar călca acest obligament să supune unei pedepse în bani de 50 fl.

3. Spesele de timbru cu încheierea contractului le supoartă arendatoarele. Timbrul pentru un esemplariu de contract se pune după suma de arendă socotită pe toți cei 3 anii de arendă după scală a II-a de timbre, ear pe al doilea esemplariu să pune timbrul de 50 cr.

4. Contribuțiunile le plătește Consistoriul, și arendașul să oprește de a plăti dânsul fără invoirea Consistoriului diecesan contribuțiunea.

5. Prețul de arendă arendatoarele va avea să-l plătească deadreptul la cassa diecesană.

6. Arendatoarele să deobligă a solvi cu ocașiunea trimiterei ofertului la Consistoriu ca vadiu 10% din prețul de eschiamare; $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an deloc la încheierea contractului; a doaua rată de $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an la 1/13 Iunie, eară a treia rată de $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an la 15/27 August, adecă la sfârșitul primului an de arendă.

În al doilea și al treilea an rata întâia de $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an va avea a se plăti la 1/13 Octombrie al respectivului an de arendă; eară celelalte rate, a doua și a treia vor avea a se plăti ca și în anul cel dintâi, adică la 1/13 Iunie și 15/27 August a anului respectiv. Vadiul se va socoti în rata din urmă, adică în rata cu care se sfârșește contractul.

7. Dacă arendatoarele n'ar împlini vre-una dintre condițiunile stipulate în punctul precedent 6., dânsul se declară învoit, ca se peardă vadiul depus, și ca Consistoriul diecesan — fără de a mai întreba pe arendatoriu — se se poată întabula pe realitățile arendatorului, afese ele ori uude. Mai departe arendatoarele se declară învoit și la aceia, ca Consistoriul diecesan se poată sequestra rodul de pe sesiunea parohială, ce arendatoarele o ține în arendă și în anul economic următoriu se o poată da în arendă altui individ, în care cas din urmă, dacă la licitațiune ar eși o arendă mai mică, diferența va avea a se suplini din averea privată a arendatorului.

8. Spesele împreunate cu admoniarea arendatorului, apoi cu sequestrarea rodului, precum și cu întabularea sumei de arendă pe realitățile private ale arendașului și în fine cu esarendarea de nou a sesiunii parohiale — toate aceste spese le va suporta arendașul.

9. În privința ori-cărei neînțelegeri ce s'ar putea naște din neîmplinirea condițiunilor de arendă, arendatoarele va avea a se supune la acea judecătărie pe care va alege-o Consistoriul diecesan ca proprietariu.

În fie-care comună, în care se află sesiune parohială de esarendat, precum și în comunele învecinate, preoțimea parohială este îndatorată a publica în cea mai de aproape Duminecă sau sârbătoare în biserică după finirea sânteii liturgii termenul până la care se pot trimite la Consistoriu ofertele în scris pentru sesiunile parohiale, cari se esarendază, precum și condițiunile de esarendare. Despre efectuarea acestei dispusețiuni oficiile parohiale, pe cari le privește aceasta ordinațiune, sunt îndatorate a relaționa deadreptul la Consistoriu până la 18/30 Iunie 1894.

Caransebeș, din ședința Consistpriului ținută la 19 Maiu 1894.

Consistoriul diecesan
gr. or. român.

PARTEA NEOFICIALĂ

Caransebeș la 20 Maiu v. c.

S'a atins în unul din numerii trecuți ai Foaei diecesane abuzul de drepturile constituționale bisericesti cu ocasiunea sinoadelor parohiale, în cari se efectuesc reconstituirile comitetelor și epitropiilor

parohiale, precum și escesele, ce se comit în unele locuri în aceste sinoade.

Să nu se creadă însă, că numai cu ocasiunea reconstituirii comitetelor și epitropiilor se arată uricioasele abuzuri și destrăbălări, căci și cu ocasiunea ținerii celorlalte sinoade anuale și estraordinare se ivesc nerëndueli; în totdeuna sânt interese personale, care vin în colisiune cu cele generale bisericesti.

Deastădată voesc să vorbesc despre sinoadele parohiale electorale, anume în care se aleg parohii, păstorii sufletetești.

Acestea sânt unele dintre cele mai însēmuate. Ele au să aleagă pe acela, care are să cultiveze și întărească religiozitatea și moralitatea în parohie; să se îngrijască pentru înaintarea spirituală și materială a parohiei; carele are să fie păstorii neobosit și neadormit al credincioșilor; carele are să respēdească cu fapta și cu cuvēntul invēțaturile cele mântuitoare ale lui Dzeu, și se servească la altariul Celui Preainalt, aducēnd jertfa cea fără de sânge și rugăciuni de laudă, mulțămită și cerere pentru parohienii sei.

Așadară sinodul parohial electoral are să hōtărăscă asupra viitoriului parohiei; are în mâna sa progresul și regresul, fericirea și nefericirea parohiei în general și a fiecărui credincios în special.

Este frumos acest drept, dară totdeodată plin de răspundere înaintea lui Dzeu și a oamenilor.

Și oare cum să eserciază acest drept pe alocurea? Cu fără pic de consciință și frică de Dzeu.

Omul privitoriu vede numai, că după escrierea concursului se ivesc recurenții și colindează comuna respective pe la fruntașii comunei; încep apoi combinările, licitările minuende cu privire la dotațiunea preoțească, sfătuirile și capacitările pe lângă un păhar de rachiu etc. Cei mai cu influință să asigură cu câte o remunerațiune pentru sprijinul cel ofer. Credincioșii să grupează în partide, care încep a să combatare cu atâta mai inversunat, cu cât mai mult să apropie ziua alegerii, în carea agitațiunea și iritațiunea ajunge la culme. Ici coalea apar prin comună și jandarmi. Să pare, că nu este vorbă de alegerea unui păstoriu sufletesc, a servitoriului altariului lui Dumnezeu, ci a vrunii primariu sau deputat dictal.

În ziua alegerii, să înțelege, că nu toți alegătorii vin la sânta biserică, nu participă la serviciul divin, ci stau pe afară, ca cu atâta mai bine să se întărească cu curagiu pentru actul alegerii, alții vin pe la sfērșitul sânteii liturgii înferbântați și amețiți.

Și când ar fi mai mare lipsă de sprijinul și lumina cerească, ca în ziua, când e a se alege păstorii sufletesc?

Însă ce blasfemie! Se celebrează sânta liturgie, să învoacă Duchul Sânt, eară capetele alegătorilor sânt pline de alcool și inimile lor pline de urciune

și închise față de ori ce sântământ religios și moral. Pe o parte Duhul Sânt, eară pe altă parte spiritul Mamonului și al alcoolului. Lumina cerească și spiritul întunerecului. În loc de a se servi lui Dzeu și a se pregăti pentru vrednica primire a Duhului sânt, se servește fărădelegei și Mamonului.

Deci nici nu e mirare că lipsește binecuvântarea cerească, căci, ce împărtășire are dreptatea cu nedreptatea? sau ce comuniune are lumina cu întunerecul? sêu ce consonanță are Christos cu Beliar?

Am auzit pe un domn protopresbiter exprimându-se, că nimica nu-i este mai neplăcut decât a conduce sinoade parohiale electorale, și că îl prinde groaza când se apropie ținerea vr'unui sinod electoral. În aceste cuvinte se cuprinde o grea și aspră condamnare a modului cum se prepară alegătorii pentru un act atât de mare, însemnat și sublim cum este alegerea parohului, și a modului cum se eserciază dreptul de alegere. Și eu îi cred respectivului Prea Onorat, căci ce armă are conducătorul sinodului față cu elementele turbulente și inferbentate ale sinodului? Legea bisericească, normele vigente și arma cuvântului. Dară acestea își esercită puterea lor de regulă numai în împrejurări normale, rămân însă mai totdeauna fără efect acolo, unde a devenit obiect de speculă postul de preot; acolo unde a perit respectul față de locul cel sânt, în carele se ține sinodul, față de biserica și altarul lui Dzeu; acolo unde e de a se lupta cu spirite turmentate, și unde e devisa ca cu larmă și putere brutală să se impedece buna ordine, și să ajungă la învingere imoralitatea.

Mare este pericolul, care amenință instituțiunile noastre bisericești în genere și în special chiemarea sântă preoțască, sau mai bine zis, sânta taină a preoției.

Aceasta a devenit pe alocurea în fața credincioșilor un obiect de târg, și durere că se află și astfel de concurenți, candidați de preoție și preoți, cari asemenea idee au despre ea. A devenit obiectul tocmelei nu numai acolo, unde sunt mai mulți concurenți ci și acolo, unde este numai unul. Să face târg formal nelipsind nici aldămașul, fără pic de rușine și de frica lui Dzeu.

De aci urmează, că trebuie grijit pentru impedarea abuzurilor ce se comit la alegerea de preoți.

În regulamentul pentru parohii se află un paragraf, §. 18, în carele se zice: „Dela publicarea concursului până inclusiv 8 zile înainte de sinodul electoral, concurenții, după prealabila încunoștințare a protopresbiterului, se pot infățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

„Este însă strâns oprit concurenților a influința în persoană sau prin alții cu ori-ce mijloace corumpătoare asupra alegătorilor. Constatându-se o astfel de influințare, respectivul concurențe, chiar de ar și deveni ales, pe lângă aceea, că i-se nimicește

alegerea, nu are drept să mai concură la aceeaș parohie; eară la cas de repețire să eschide pentru totdeauna a mai concure la vr'o parohie în provincia metropolitană.“

Dară e întrebare, că suficient este acest paragraf pentru înfrânarea abuzurilor, sau mai bine zis a fărădelegilor? Nici pe de parte nu!

Deci este datorința forurilor noastre bisericești, ca să cugete asupra modului de a împedeca fărădelegile, ce se comit la alegerea de preoți de o parte și de altă parte, înțeleg atât din partea credincioșilor cât și din partea recurenților nedemni de sânta chiemare preoțască; dară acest paragraf ori și cum trebuie înăsprit și respective modificat, căci bine să luăm în samă lucrul, oare nimicirea alegerii e destulă pedeapsă pentru acela, carele prin mijloace corumpătoare nisuește a să furișă în sântul altariu? a să vîrî în statul preoțesc? sau a ajunge dela o parohie mai slabă la una mai bună? — Nici de fel, nu!

Fărădelegea e cu mult mai mare și grea, pare că simonie să numește ea, deci și pedeapsa trebuie să fie mai grea și simțitoare, ar trebui făcut imposibil, că astfel de oameni să se vîrască în statul preoțesc, dacă ei sunt candidați de preoție; ca să fie puși sub cercetare canonică, dacă ei sunt preoți.

Academia română

(Urmare)

Din sesiunea anului acestuia mai însemnăm:

În ședința din 25 Martie D-l C. Olanescu a ținut discursul său de primire vorbind despre marele nostru poet V. Alexandri. D-l I. Negruzzi i-a răspuns.

În 30 Martie D-l V. A. Ureche a făcut o comunicare despre un document din 1689 dela Constantin Voda Cantemir, iar D-l Sava Stefanescu a cetit despre „*Estensiunea stratelor sarmatice în Muntenia și Moldova. Stratele perforate în Bărdgani pentru construirea fântânei artesiene dela Marculești*“.

Vineri la 1 April s'a făcut recepțiunea D-lui Năum. La discursul acestuia a răspuns D-l T. Maiorescu.

S'a scris premiul Boldescu de 1500 lei pe anul 1899 pentru o monografie a cetăților Chilia și Cetatea Albă cu istoria lor din cele mai vechi timpuri. Premiul Eliade Radulescu pe 1898 se va da pentru un *studiu istoric etnic asupra Basarabiei*. Propunerea D-lui *Vincentiu Babeș*, ca acest premiu să se escrie pentru *Istoria chinezatelor bănățene*, a picat. — Premiul pentru cea mai bună lucrare literare din cele prezentate la concurs s'a conferit D-lui G. Dem. Teodorescu pentru scrierea sa: *Istoria filosofiei antice*.

Importantă a fost încă ședința din 9 April, în care a reportat D-l Hasdeu despre mersul lucrării *Magnum etimologicum* și D-l V. A. Urechie despre *Codicele scris de Bambilus, arhiepiscopul marcenopolitan în 1646, la Băcău*.

În ședința din 11 April s'a ales de membru al academiei, în locul reposatului G. Barițiu, *D-l I. M. Moldovan*, vicariu mitropolitan în Blaj.

În ultima ședință din 14 April s'a ales de președinte al academiei *D-l Ioan Ghica*. Între membrii onorari a fost ales și *D-l Ep. Victor Mihali* din Logoj.

Lecțiuni practice din Istoria universală

Lupta dela Călugăreni

Întemplată în 13 August 1595 între Mihai Viteazul și Turcii.

Dedicație fostului meu prof. de pedagog. Spect. D. *Pătriciu Drăgălina*.

I. Baza geografică

Pruncilor! care ar ști să-mi spună cum se chiamă țara, în care locuim noi? Țara în care locuim noi se numește Ungaria. Bine. Arătați Ungaria. Arătați Transilvania sau Ardealul. Bine. Băgați samă. Ținutul aceasta (se arată pe chartă) se numește România. România e o țară frumoasă și bogată. Ea e locuită după cum îi spune și numele de Români, frați de ai noștri, toți Români de un sânge și de o lege cu noi. Ea se află dela noi spre ost. La sud se mărginește România cu Dunărea. În timpurile mai vechi România nu era așa de mare ca acum. Dela anul 1859 însă s'a împreunat cu ea și Moldova, eată-o aici, (se arată pe chartă) o altă țară carea mai nainte avea singură Domnul ei, iar România (Muntenia) earăș singură avea Domnul ei. La anul de mai sus (1859) însă ele sa'u împreunat întrun singur stat, cătră care în timpul din urmă sau mai alăturat și Dobrochia o altă țerișoară mai mică, eată-o aici, (se arată pe chartă). Dela 10 Maiu 1882 aceste țeri poartă numele de regat și au în fruntea lor ca rege pre Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen. Capitala României e București. (Se arată pe chartă) Calafat și Giurgiu sunt orașe ale României situate lângă Dunăre. (Se arată pe chartă) Calafat și Giurgiu). Băgați samă pruncilor. Aici sunt Bucureștii și aici e Giurgiu. Drumul, ce merge dela Giurgiu spre București trece printr'o câmpie șeasă și deschisă. Numai întrun loc drumul e strâns și închis de niște dealuri păduroase. Între aceste dealuri e o vale prin care curge riul Neajlovul (eată-l aici, se arată pe chartă). Riul acesta adescori ese din albia sa și preface vaea într'o baltă plină de nomol și mocirlă, pre unde crește numai trestia și pipirigul. Drumul acolo trece dealungul văii parte pre un drum de pământ, parte pre un pod de lemn, care amândouă sunt așa de înguste, încât abia poți trece cu carul. Strâmtoarea aceasta se numește „*Vadul Călugărenilor*“.

Priviți încoaci pruncilor! Ținutul acesta (se arată pe chartă) se numește Bulgaria și e despăr-

țit de România numai prin Dunăre. Rusciucul (se arată pe chartă) e un oraș în Bulgaria, situat lângă Dunăre, aproape de Giurgiu.

La sudul Bulgariei e Turcia (se arată pe chartă). Orașul de frunte al Turciei e Constantinopolul (Stambul, Țarigrad), în care locuește Sultanul (impăratul) turcesc. (Aici e Constantinopolul).

Arătați România. Bine. Ce fel de țară e România? România e o țară frumoasă și bogată. Cum se numesc locuitorii României? Locuitorii României se numesc Români. În cotr'o se află ea dela noi? Ea se află dela noi spre ost. Cu ce se mărginește România la sud? România se mărginește la sud cu Dunărea. Era în timpurile mai vechi așa mare România ca acum? România în timpurile mai vechi nu era așa mare ca acum. La ce an sau împreunat cu ea Moldova? Moldova sau împreunat cu ea la anul 1859. Arătați Moldova. Ce țară sau mai alăturat cătră ele în timpul din urmă? În timpul din urmă sau mai alăturat cătră ele și Dobrochia. Bine. Arătați Dobrochia. Ce titlu poartă România? România poartă dela 10 Maiu 1882 titlul de regat. Cum se chiamă regele României? Regele României se chiamă Carol I de Hohenzollern Sigmaringen. Bine. Care e capitala României? Capitala României e București. Arătați București. Arătați orașele Calafat și Giurgiu. Unde sunt situate ele? Ele sunt situate lângă Dunăre. Arătați riul Neajlovul. Arătați vadul Călugărenilor. Bine. Arătați Bulgaria. Prin ce e despărțită Bulgaria de România? Bulgaria e despărțită de România prin Dunăre. Arătați Rusciucul. Unde e situat Rusciucul? Rusciucul e situat lângă Dunăre aproape de Giurgiu. Arătați Turcia. Arătați Constantinopolul. Cine locuește în Constantinopol? În Constantinopol locuește Sultanul turcilor. Bine.

II. Enararea materiei de învățământ.

I.

Turcii pre timpurile vechi erau un popor puternic, dar foarte sêlbatic. Ei când călcau vro țară făceau crușimile cele mai mari, omorau, jefuiau, aprindeau satele și orașele, ear pe locuitori îi prindeau și îi duceau robi în țara turcească. De aceea pre vremile acelea toți se temeau de ei. Ei supuseră pre acele timpuri mai toate țerile vecine. România pre atunci încă era supusă lor și trebuia în tot anul să le plătească dare mare. În anul 1592 ajunsese Domn în Țara Românească Mihai Viteazul. El era un Domn bun, iubitoriu de țara și neamul său, și afară de aceea era și un om foarte viteaz. Mihai îndată ce ocupă tronul României vèzând câtă nefericire aduc Turcii asupra țerei sale, porni cu resbel în contra lor; pre toți Turcii din țară îi omorî ba trecu chiar și Dunărea și îi bātu de mai multe ori. Atunci Sultanul Turcilor Mohamed III. își puse în gând a face din țara lui Mihai pașalic turcesc (provincia turcească), iar

pe el al scoate din domnie. Spre scopul acesta Sultanul Mohamed III. trimise pre cel mai brav pașă al său, anume pre Sinan pașă, cu 200 de mii de Turci, ca să aducă la îndeplinire planurile sale.

II.

Mihai Viteazul cum auzi de sosirea turcilor își adună oastea sa, carea nu era mai mare de 8 mii de Români și se duse la Dunăre, ca să-i oprească de a o trece. Sinan Pașă cu oastea sa puternică ajunsese la Rusciuc și voia să ridice un pod preste Dunăre, ca să-și treacă armata în România. Mihai Viteazul cu oastea sa îi opri la Dunăre 30 de zile, dar atunci fu surprins pre la spate de o mare ceată de Turci, cari trecuseră Dunărea pre la Calafat. Mihai Viteazul văzând aceasta se trăsă cu armata sa mai în lăuntrul țerei luând drumul spre București. După multe neazuri Mihai ajunsese a-și înmulți armata până la 16 mii de luptători și 12 tunuri. Cu această armată se așeză el în strâmtoarea numită „Vadul Călugărenilor“ din spre București și aștepta pre Turci, ca la el acasă. Sinan pașă trecând Dunărea și voind a merge spre București luă și el Drumul ce duce prin strâmtoarea dela Călugăreni, fiind drumul acela cel mai scurt. Sinan pașă încrezându-se în numărul cel mare ostașilor săi era ca și sigur că va învinge pre Mihai.

III.

Ambele armate se văzură și se salutară cu botez de sânge în 12 August 1595. Lupta fu desperată din ambele părți și se ținu până sara cu noroc schimbăcios. În ziua următoare, o zi de Mercuri, în 13 August 1595 Turcii începură atacul de dimineața. Atunci Mihai Viteazul după ce își făcu rugăciunile către bunul Dzeu chemă căpitanii săi și le vorbi următoarele: „Fraților! a sosit ziua în carea trebuie să arătăm Turcului și Europei întregi că ce poate Românul. Mulțimea Turcilor se nu vă spărie, căci ei într'adevăr sunt mulți, dar sunt numai o adunătură nedisciplinată, care mai multă gâlceavă va face, decât rău noauă; se nu vă temeți de ei, și nici prinși se nu vă dați, mai bine morți decât prinși, căci știți că turcii sunt cruzi și chinue pre prinsonerii lor. Să luptăm cu foc și cu tărie fraților! căci Turcii știu vitejia noastră și desnădăduesc curând. Să luptăm, ca să scăpăm părinții, femeile, copiii și dulcea noastră țară de un dușman așa cumplit și tiran cum e turcul. Dumnezeu ne va ajuta, căci dreptatea este a noastră. Vitejii mei ostași! Oara răsbunării a bătut. Precum se stinge fumul așa se piară dușmanii din fața noastră; acum ori nici odată.“ Atunci eși din pepturile ostașilor un puternic strigat: „înainte! să nimicim pre dușman.“ Atunci trâmbițele sunară și bravul Mihai punându-și nădejdea în Dzeu și în vitejia ostașilor săi merse în fruntea lor. Apoi trecură podul de preste rful Neajlov și se aruncară asupra turcilor. Tăerea era cruntă. Românii scânteiau de mânie și se lup-

tau ca lei, ei în furia lor erau ca un torinte dela munte, ce rostogolește la vale tot ce întâlnește în cale. Mulțimea Turcilor trebui să se retragă dinaintea acestei mâni de oameni. Sinan pașă văzând vitejia Românilor porunci la 20 mii de ianiceri (aleșii armatei turcești), ce erau în coada armatei, ca să între în luptă. Atunci fața luptei se schimbă. Românii prelângă toată vitejia lor trebuiri să se retragă dinaintea acestui potop de turci. Ei fură împinși preste pod departe. În retragerea lor însă au luat două tunuri dela turci. Așa se luptară ei până câtră sară fără a ști cine va învinge.

IV.

Când soarele însă se pleca câtră apus, eată numai, Românii văd că le vine într'ajutoriu o ceată de 300 Românași cu puști din Ardeal, trimiși de Voievodul Transilvaniei Sigismund Batori. Românii lui Mihai îi întâmpinară cu strigate de veselie. Mihai Viteazul atunci îmbărbătă pe ostași cu cuvinte însuflețitoare îndemnându-i să lupte cu foc și cu tărie. El însuș se lupta ca un leu și se arunca unde era primejdia mai mare. Ba ca să dea un exemplu și mai viu ostașilor săi luă o secure dela un ostaș și se repezi cu calul său prin mulțimea turcilor tăind în dreapta și în stânga tot ce întâlnea în cale. În calea lui cădeau turcii ca frunza și ca iarba, iar în urma lui sângele curgea părău. Printre dușmani el zărește pre un pașă, anume Caraiman, se răpede la dânsul și îi rătează capul, apoi răpește steagul cel verde și sânt al prorocului și se întoarce înapoi nevătămat. (Steagul cel verde și sânt al prorocului se scotea afară numai la mari întâmplări, și când le era țara în pericol. El era semnul, că țara e în primejdie și se sară cu mic cu mare să o apere).

Românii văzându-l fie-care făcu aceea ce făcu Domnul lor.

În aceea zi mare fie ce țaran,

Istoria zice, fu un căpitan.

Pre munți de cadavre bravii se luptau,

Pre munți de cadavre bravii alergau.

Sinan pașă se miră de această faptă a lui Mihai și de vitejia ostașilor lui. Și văzând că românii mai voesc să moară cu toții în luptă decât să rămână biruiți, comandă retragerea. Atunci Românii văzând aceasta se înarmară cu un curaj ne mai pomenit și loviră pe turci așa de strașnic, încât ei o rupseră la fugă, imbulzinduse care de care să treacă mai înainte pre pod. Aci tăierea fu foarte crâncenă. Românii se năpustiră asupra Turcilor și îi loviră cu lăncile, securile, puscile și tunurile de îi stinseră. În vârtejul acestei lupte Mihai cu ochii fulgerători de mânie îmbărbăta pre ai săi, și pre unde ajungea el, turcii cădeau ca frunza și ca iarba. Mulți Turci săriră în apă și în mocirlă și acolo își aflară sfârșitul. Trei pași turcești [Haider beiler-beiul de Sivaș (Capadochia), Husein beiul Nicopolei și Mustafa, feciorul lui Aias-pașă] asemenea căzură în mocirlă și

fură uciși. Bătrânul Sinan pașa însuși fu călcat în picioarele cailor și căzu de pre pod în baltă cu atâta putere, încât isbindu-se de pod își sparse capul și își rupsă doi dinți, ce biet îi mai avea în gură. El era p'aci să cadă în mâinile Românilor, dacă un turc anume Hasan nu l'ar fi scos pe umeri d'acolo și îl dusă în tabără. Românii îi mână de dinapoi ca pe o turmă de vite, și îi răsbiră până departe. Pre câmpul de resbel rămăseră morți mai multe mii de turci. Apele Neajlovului se înroșiră de sângele vârsat. În mâinile Românilor căzură 15 tunuri, mai multe steaguri, între cari și steagul cel verde și sânt al prorocului precum și o mulțime de cai.

Bucuria Românilor fu foarte mare. Ei mulțămiră lui Dzeu, că le-a ajutat de au biruit pre dușman, și astfel au arătat lumii, că și turcul se poate învinge și încă cu mai puțini ostași dacă sunt viteji și au în fruntea lor un conducătoriu isteț ca Mihaiu.

Vestea despre această învingere strălucită, în care fiecare Român avu de a ținea pept cu 12 turci străbătu ca fulgerul în toată lumea, și toți lăudară pre Români și pre viteazul Mihaiu ca și care se ne mai dea Dzeu mulți, mulți.

Astfel de vitejii făceau Românii pe timpul lui Mihaiu Viteazul.

(Va urma)

Sântirea școalei rom. gr. or. din Opațița

Credincioșii noștri Români gr. or. din Opațița au zidit la școala o sală de învățământ frumoasă și corespunzătoare tuturor recerințelor legale eară în ziua de Constantin și Elena au sântit-o.

În aceasta zi adecă Părintele administrator *Aureliu Dragan* dimpreună cu asesorul consistorial, *D. Ioan Ionașiu*, în calitate de mandatariu al Consistoriului, au eșit în fața locului. D-l Administrator a celebrat sânta liturgie asistat fiind de preții: *Ioan Popoviciu* din loc și de *Nicolae Stoia* din Șipet. La finea liturgiei a rostit apoi un cuvânt despre însemnătatea învățământului și despre importanța școalei confesionale.

Terminând sânta liturgie cu mers cu litia la școală unde a sântit noul edificiu. Aici mandatariul consistorial *I. Ionașiu* a ținut cuvântare despre puterea științei și despre importanța bunei înțelegeri.

La sântirea școalei a mai cooperat și părintele paroh *Ioan Ionescu* din Birda.

Atât la sânta liturgie, cât și la sântirea școalei a asistat mulțime de popor, carele s'a însuflețit foarte vâzându-și scopul ajuns prin terminarea și sântirea salei de învățământ.

Urmează, că acuma poporul se tragă folos cât de mare după ostenelele sale, prin aceea, că-și va trimite pruncii la școală, unde acestia se-și capete creșterea și învățatura de lipsă.

Varietăți

Crisa ministerială. Ministeriul Wekerle a dimisionat. Crisa încă ține. Știri sigure despre formarea noului cabinet nu avem.

Avis. Adunarea despărțământului Bocșa a reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din Diecesa Caransebeșului, din cauza, că subscrisul se află la inspecționarea școalelor și ținerea examenelor din protopresbiteratul Buziașului, nu se va ținea cu ocaziunea examenului din Recița română, după cum se proiectase, ci la Bocșa-montană. Convocatoriul și terminul ținării se va publica la timpul său. — *Ioan Marcu* Președintele desp. Bocșa.

Provocare. Constatându-se în comitetul reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din Diecesa Caransebeșului ținut la Dumineca Tomii în Caransebeș, că membrii fondatori și ajutători ai acestei reuniuni sunt în restanță cu mai multe sute de florini, ear membrii *învățători* cu mai multe mii de florini, s'au decis ca fie-care membru al reuniunii să fie de-a dreptul și special provocat a-și implini datorința ca atare. Deci conform conclusului Comitetului luat în aceasta cauză, și până se vor emite provocări speciale, prin aceasta se provoacă cu toată serioșitatea P. T. Domni membrii fondatori și ajutători ai Reuniunii a-și plăti taxele restante, ear membrii *învățători* taxa curentă de 1 fl. 50 cr. și o bunicică parte din enormele restanții, sau de-adreptul la casariul reuniunii *Aureliu Dragan*, adm. protopresb. în Ghilad p. u. Csákova sau la organele respectivelor despărțăminte bine știind, că nici un drept nu există fără implinirea de datorințe anumite. — Bocșa-montană în 18/30 Mai 1894. — *Ioan Ionașiu* m. p. Președintele Reuniunii. — *Ioan Marcu* notariul general al reuniunii.

Mulțămintă publică. Pătruns de cuvintele „sânteste Doamne pe cei ce iubesc frumșeța casei Tale“ tinerul și iubitul nostru Domn paroh *Nicolae Stoia* a contribuit la înfrumșețarea sântei noastre biserici prin cumpărarea unui candelabru de argint chinic la icoana Mântuitorului în suma de 10 fl. Dzeu se-i primească jertfa deamă de imitat. — Șipet, în 8 Maiu 1894. — *Teofan Dobren*, inv. și not com. par.

Societatea diletanților din Caransebeș arangează în Dumineca Rusalelor o reprezentațiă teatrală împreună cu cântări și joc la care se invită On. public din loc și jur.

Cercetare disciplinară s'au introdus în contra studenților dela Universitatea din Cluj, pentru ținuta lor în decursul procesului Memorandului. Asemenea cercetare vor avea și cei din Budapesta.

Bibliografie. Au apărut în editura librăriei *Ciurcu Braşov: O şezătoare la fară sau povestea călătoriei lui Moş Albu de Ant. Pann.* Preţul 30 cr. — *Greşelile învăţătorilor în româneşte de V. Goldiş* profesor. Preţul 50 cr. În tipografia „Aurora” în Gherla: *Felicitări în poezii şi proză de George Simu.* Preţul 20 cr. În tipografia arhidiecesană: *Limba maternă, curs metodic de gramatica românească pentru institutele pedagogice şi şcolile populare, de Dr. Ilarion Puşcariu* arhimandrit. Preţul 40 cr.

Licitaţiune minuendă

Pre baza încuviinţării Ven. Consistoriu diecesan din Caransebeş de ddto 11 Aprilie 1894 Nr. 1062 B. ex. 1894, se escrie licitaţiune minuendă pentru acoperirea cu pleu a sântei biserici din **Sălbăgel** protopresbiteratul Logojului, cu preţul de esclamară 836 fl. 12 cr.

Proectul de spese se poate vedea totdeauna la oficiul parohial.

Să observă, că materialul îl pune întreprinzătorii.

Licitaţiunea se va ţinea în 26 Iunie st. v. 8 Iulie st. n. a. c. la 10¹/₂ oare a. m.

Întreprinzătorii au să depună vadiul de 10% din preţul de esclamară.

Sălbăgel, din şedinţa comitetului parohial ținută în 22 Maiu 1894.

[32] 1—3

Comitetul parohial.

În conţelegere cu protopresbiterul tractual.

Licitaţiune minuendă

Pre baza încuviinţării Ven. Consistoriu diecesan ddto 18 Maiu a. r. Nr. 1382 B. se escrie licitaţiune minuendă pentru renovarea şi acoperirea s. biserici cu tinichea (pleu) gr. or. rom. din comuna **Dragşina** protopresbiteratul Buziaş cu preţul esclamarii de 1848 fl. 84 cr. v. a.

Licitaţiunea minuendă se va ţinea Duminecă în 26 Iunie (8 Iulie) a. c. la 2 oare postmeridiane în s. biserică din loc.

Reflectanţii sânt poftiţi a se presenta în ziua şi oara hotărîtă în comună, având reflectanţii a depune la începerea licitaţiunei vadiul de 10% în bani din preţul de esclamară.

Planul şi specificaţiunea de spese se poate vedea ori când la preşedintele comitetului parohial.

Resultatul licitaţiunei întră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Cons. diecesan.

Dragşina din şedinţa comitetului parohial ținută în 26 Maiu 1894.

[33] 1—3

George Radulescu, m. p.
preşed. com. par.

Valeriu Bălan, m. p.
not. com. par.

Concurs

Pre baza ordinaţiunei consistoriale ddto 13. Aprilie a. c. Nr. 619 B. se escrie concurs pentru parohia de clasa primă din **Socolariu**, devenită vacantă în urma resignării preotului Adam Preda, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană”.

Emolumentele sânt:

1. 2 sesiuni parohiale.
2. dela 280 de case câte un floren pentru canunie, botez şi înmormântare simplă.

Se observă, că alegându-l preot are a folosi numai jumătate din aceste emolumente pre timpul cât va fi în viaţă atât preotul Adam Preda, cât şi preotul iubilat Pavel Preda.

Doritorii de a ocupa această parohie sânt avisaţi, ca recursele lor instruate cu documentele de lipsă şi adresate comitetului parohial, să le subştearnă P. O. D. Protopresbiter Filip Adam în Iain.

Recurenţii au a se presenta în vr'o Duminecă sau sərbătoare în sânta biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântare şi oratorie.

Socolariu în 10 Maiu 1894.

[28] 2—3

Comitetul parohial.

În conţelegere cu mine *Filip Adam* protopresbiter.

Tipografia şi Librăria diecesană din Caransebeş.

Mare deposit

de hârtii de epistoale, netede, colorate, cu margine de aur, dela adjustarea cea mai simplă până la cea mai fină, şi cu inscripţiunea:

„Totul pentru naţiune”

10 coale şi 10 coverte cu 25 cr. format mai mic 20 cr.

Blanchete de scris

pentru esamen 100 buc. cu 50 cr., hârtie de concept 500 coale cu 1 fl. 25 cr., hârtie albă de cancelărie 500 coale cu 2 fl. 50

Coverte oficioase

în toate mărimile, albe şi colorate, registre comerciale. Cărţi bisericesti cu litere strabune. Ornate preoteşti şi requisite bisericesti.

Portretele

Andrieu Mureşianu, V. Lucaciu, I. Raţiu şi Mihail Eminescu.

Tipografia noastră

esecută bilete de vizită, anunţuri de logodnă şi canunie, anunţuri fanebrale etc.

În „Tipografia și Librăria diecesană“ au apărut și se află de vindut următoarele cărți:

Dr. Petru Barbu: Catechismul religiei ortodoxe-răsăritene pentru școalele populare. 1893. Carte aprobată de Ven. Consistorii din Arad și Caransebeș. Prețul 20. cr.

— **Istoria biblică** pentru școalele medii. Prețul 30 cr.

Traian Barzu: Instrucțiune practică despre purtarea socoților și administrarea averilor bisericești. 1891. Prețul 1 fl.

Ioan Bartolomeiu: Schițe istorice și culturale depre teritoriul fostului regiment ces. reg. grăniceresc Nr. 13. român bănățan din cei 6 ani din urmă ai existenței lui 1866—1872. Prețul 40 cr.

Patriciu Dragalină: Geografie pentru institutele pedagogice și școalele secundare (după H. Guthe-Wagner). Tomul I. *Geografia fizică și descrierea continentelor Australia, America, Africa și Asia*. 1892. Prețul 1 fl.

Dr. E. Elefterescu: Igiena poporală. 1892. Prețul 45 cr.

Enea Hodoș: Manual de Istoria literaturii române. 1893. Prețul 2 coroane, 50 de bani.

— **Poezii populare din Bănat, I**. 1892. Prețul 2 coroane 60 de bani.

— **Cântece cătănești**, reproducere din „Poezii populare din Bănat“. Prețul 8 cr.

Dr. Leo Mureșan: Igiena română 1892. Prețul 1 fl.

Vasile Măndreanu: Elemente din Gramatica română în școalele primare urbane și rurale aplicată la *bucăți de cetire*. Manual pentru elevii din clasa a II și a III primară. Partea I. Edițiunea a cincea. Carte autorisată de Minist. cultelor și al instrucțiunii publice și Consistoriul diecesan. 1892. Prețul (în loc de 40) 30 cr.

Dr. Iuliu Olariu: Introducere în cărțile Testamentului V. și N. Prețul 2 fl. 50 cr.

— **Scrierile Părinților apostolești traduse**. 1892. Prețul 75 cr.

Ochtoichul cel mic sau cele opt glasuri (cu litere străbune) 1892. Prețul 75 cr.

B. Szörényi: Geografia comitatului Caraș-Severin, pentru clasa III. a școalelor populare. Edițiunea II. 1892. Prețul 36 cr.

— **Manual de geografie** pentru elevii din școalele populare compus pe baza planului ministeriului cultelor și instrucțiunii publice. 1894. Prețul 35 cr.

Ioan Velovan: Istoria biblică a testamentului vechiu și nou pentru tinerimea dreptmăritoare-resăritcană din școalele populare române. (Școlarii din despărțământul (anul) II) 1893. Prețul 8 cr.

— **Istoria biblică a testamentului vechiu** pentru tinerimea dreptmăritoare resăriteană. (Școlarii din despărțământul (anul) III). 1893. Prețul 15 cr.

— **Istoria biblică a testamentului nou** pentru tinerimea dreptmăritoare-răsăriteană. (Școlarii din despărțământul (anul) IV). 1893. Prețul 20 cr.

